

**ŞEHİT HALİL KANTARCI ANADOLU İMAM HATİP LİSESİ 2016- 2017 ÖĞRETİM YILI
10. SINIF TÜRK EDEBİYATI DERSİ 2. DÖNEM 1. YAZILI YOKLAMASI**

CEVAP ANAHTARI

Bir devlet için çahra temennâdan usandık Bir vasl için ağıyâra müdârâdan usandık Nâbi	Benzim sarı, gözlerim yaş Bağrım pare, ciğerim baş Halden bilen dertli kardaş Gel gör beni aşk neyledi Yunus Emre
--	--

1. Yukarıdaki verilen iki şiirden hareketle aşağıda istenen soruları cevaplandırınız. (20 puan)

	Nâbi'nin Şiiri	Yunus Emre'nin Şiiri
Geleneği	Divan Şiiri Geleneği	Dini -Tasavvuf Halk Edebiyatı
Ölçüsü	Aruz Ölçüsü	8'li Hece Ölçüsü
Kafiye(uyak) ve Redifi	Aa > Düz Kafiye Şeması	aaab> Düz Kafiye Şeması
Nazım birimi	Beyit	Dörtlük
Nazım Biçimi	Gazel	ilahi

2. Kasidenin bölümlerini açıklayarak aşağıda verilen beyitin kasidenin hangi bölümünden alındığını sebebiyle birlikte açıklayınız. (5+5=10 puan)

Yümn-i na'tünden güher olmuş Fuzûlî sözleri

Ebr-i nîsândan dönen tek lü'lü şeh-vâra su

C: Kasidenin bölümleri:

1- Nesib (teşbib): Giriş bölümüdür. K

2- Girizgâh:

3- Medhiye:

4- Fahriye:

5-Tegazzül:

6- Taç:

7- Dua:

Fahriye Bölümünden alınmıştır. Çünkü şair Fuzûlî kendini övdüğü bölümdür.

3. Aşağıda adları verilen şairlerin bağlı olduğu edebiyat anlayışı(gelenek) ile başarılı oldukları nazım biçimlerini yazınız. (4*5=20 puan)

Şair	Gelenek	Nazım biçimi
Pîr Sultan Abdal	Dini Tasavvufi Türk Edebiyatı	Nefes
Nedim	Divan Edebiyatı	Şarkı
Fuzûlî	Divan Edebiyatı	Gazel ve Kaside
Yunus Emre	Dini Tasavvufi Türk Edebiyatı	İlahi
Bağdatlı Rûhî	Divan Edebiyatı	Terkibi Bent

4. Rubai, Tuyuğ ve Mani türlerinin benzer yönlerini açıklayıp ölçü ve geleneklerini yazınız.(5+5=10puan)

Rubai, Tuyuğ ve Mani nazım birimleri dördlük ve kafiye şemaları aaba olmaları yönüyle ortaktır.

Rubai ve Tuyuğ : Aruz ölçüsü ile yazılmış Divan Edebiyatı nazım biçimidir.

Mani ise hece ölçüsü ile yazılan Anonim Halk Şiiri nazım birimidir.

5. Aşağıdaki cümlelerde verilen yargılar doğru ise "D" yanlış ise "Y" yazınız.(1*5=5 puan)

(Y) Divan Edebiyatında nazım birimi olarak dördlük, genel olarak yarım kafiye kullanılmıştır.

(D) Fuzuli ve Şeyh Galip'in ortak özellikleri eserlerinde ilahi aşkı anlatmaları

(Y) Kaside, tevhid, münacat ve naat bölümlerinden oluşur.

(Y) Divan şiirinde olay ağırlıklı konuların işlendiği nazım şekline murabba denir

(Y) Gazel 33- 99 beyitten oluşur ve nazım birimi dördlüktür.

6. Aşağıdaki Nazım biçimleri kısaca açıklayınız(2*5=10 puan)

KASİDE : Din ve devlet büyüklerini övmek amacıyla belirli kurallar içinde yazılan uzun şiirlerdir. Nazım biri beyittir. En az 33, en çok 99 beyitten oluşur. Kafiye Şeması aa ba ca da....

GAZEL: Özellikle din, aşk, güzellik ve şarap konusunda yazılmış Divan edebiyatı nazım biçimine denir. Nazım birimi beyit sayısı olup genellikle 5-15 beyit arasında değişir.

7. Edebiyatımızda yazılmış ünlü mesneviler doğru eşleştiriniz.(1*5= puan)

I. Ahmedî	İskendername
II. Süleyman Çelebi	Mevlid (Vesiletün Necat)
III. Şeyhi	Harname,
IV. Nabi	Hayrabat
V. Fuzuli	Leyla ile Mecnun

8. Aşağıdaki cümlelerde boş bırakılan yerleri uygun ifadelerle doldurunuz. (2*5=10 puan)

- ❖ Türklerin Divan Edebiyatına kazandırdığı nazım biçimleri **TUYUĞ** ve **ŞARKI** dır.
- ❖ Gazelin ilk beyitine **MATLA**, son beyitine **MAKTA** adı verilir.
- ❖ İslamiyet öncesi şiirlerde nazım birimi **DÖRTLÜK** ve ölçü olarak da **HECE ÖLÇÜSÜ** kullanılmıştır.
- ❖ Mersiye türünün halk edebiyatındaki karşılığı **AĞIT** destan döneminde ise **SAGU** 'dur.
- ❖ Divan edebiyatından hikaye anlatma ve dinlenme ihtiyacını gideren nazım şekli **Mesnevi** denir

9. Aşağıdakilerden hangisi İslami Dönem ilk eserlerinden biri değildir? (5 puan)

- A) Divan-ı Hikmet B) Divanü Lügati't - Türk C) Atebetü'l – Hakayık
D) Dede Korkut Hikayeleri E) Kutadgu Bilig

10. Özel ezgi ile söylenen nazım şekilleri hangi seçenekte bir arada verilmiştir? (5 puan)

- A) İlahi, Kaside, Koşuk B) Semai, İlahi, Şarkı C) Tuyuğ, Mani, Mesnevi
D) Rubai, Nefes, Sagu E) Türkü, Şarkı, Kaside

Not: Sınav süresi bir ders saatidir. **BAŞARILAR**

Türk Dili ve Edebiyatı Zümresi